EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2021 02 22
COM(2021) 75 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl naudojimosi įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus, suteiktais Komisijai pagal 2019 m. sausio 16 d. Reglamentą (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui

1. PAGRINDINIAI FAKTAI

Reglamento (ES) 2019/125[1] tikslas – ribojant arba draudžiant prekybą tam tikromis prekėmis užkirsti kelią mirties bausmės vykdymui, taip pat kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui ES nepriklausančiose šalyse. Reglamente išskiriamos prekės, kurios:

- yra iš esmės smurtinio pobūdžio ir jomis visiškai neturėtų būti prekiaujama (II priedas), arba
- gali būti naudojamos teisėtais tikslais, kaip, pvz., teisėsaugai skirta įranga (III priedas) arba terapiniais tikslais naudojamos prekės (IV priedas).

Tokių prekių prekybai taikomi tam tikri apribojimai. Reglamente visų pirma numatyta:

i. uždrausti importuoti į ES, eksportuoti iš ES ir tranzitu vežti per ES II priede nurodytas prekes, kurios praktiškai naudojamos tik mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui. Taip pat uždrausta teikti bet kokią su tokiomis prekėmis susijusią techninę pagalbą, konkrečiai įskaitant mokymą jomis naudotis. Be to, uždrausta reklamuoti tokias prekes spaudoje ar internete arba per televizijos ar radijo reklamos laiką, taip pat jas rodyti ar siūlyti įsigyti parodose ar mugėse.
ii. Dėl III priede nurodytų prekių, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui, ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui, tačiau gali būti naudojamos ir kitais, teisėtais (teisėsaugos), tikslais, nustatytas reikalavimas kiekvienu atskiru atveju gauti išankstinį eksporto leidimą. Išankstinį eksporto leidimą privaloma gauti ir norint teikti su šios kategorijos prekėmis susijusią techninę pagalbą ar tarpininkavimo paslaugas.
iii. Reguliuojama prekyba prekėmis – cheminėmis arba vaistinėmis medžiagomis (IV priedas), kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti (pvz., produktai, kurie galėtų būti naudojami mirties bausmei vykdyti žmogui įšvirkščiant mirtiną injekciją).

Reglamento I priede išvardytos valstybių narių institucijos, kurios pagal Reglamento 20 straipsnį turi teisę priimti sprendimą dėl paraiškos leidimui gauti arba uždrausti eksportuotojui naudotis Sąjungos bendruoju eksporto leidimu. Draudžiamų ir kontroliuojamų prekių sąrašai pateikti Reglamento II, III ir IV prieduose. V priede daroma nuoroda į Sąjungos bendrąjį eksporto leidimą (1 dalis susijusi su „Prekėmis“, o 2 dalis – su „Paskirties vietomis“).

2. TEISINIS PAGRINDAS

Pagal Reglamento (ES) 2019/125 29 straipsnį Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiami Reglamento I, II, III, IV, V, VI VII, VIII ir IX priedai[2]. Reikalavimas pateikti šią ataskaitą nustatytas Reglamento (ES) 2019/125 2 straipsnio 2 dalyje. Vadovaujantis tuo straipsniu, įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus

[1] 2019 m. sausio 16 d. Reglamentas (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, OL L 30, 2019 1 31, p. 1.

[2] VI priede išvardytos 11 straipsnio 2 dalyje nurodytos valstybių narių teritorijos. VII priede aprašoma 21 straipsnio 1 dalyje nurodyta eksporto arba importo leidimo forma. VIII priede aprašoma leidimo teikti tarpininkavimo paslaugas, nurodytas 21 straipsnio 1 dalyje, forma. IX priede aprašoma leidimo teikti techninę pagalbą, nurodytą 21 straipsnio 1 dalyje, forma.

Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2016 m. gruodžio 16 d. ir reikalaujama, kad likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengtų naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą.

3. ĮGALIOJIMŲ DELEGAVIMAS

Nuo tada, kai 2016 m.[3] Komisijai buvo deleguoti įgaliojimai, Komisija pasinaudojo įgaliojimais priimti deleguotuosius aktus tris kartus, kaip aprašyta toliau.

a) 2017 m. spalio 18 d. KOMISIJOS DELEGUOTUOJU REGLAMENTU (ES) 2018/181[4] į paskirties šalių, kurioms taikomas Sąjungos bendrasis eksporto leidimas[5] (V priedas), sąrašą įtraukta Dominikos Respublika, San Tomė ir Prinsipė ir Togas. Šis reglamentas įsigaliojo 2018 m. vasario 14 d., kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

b) 2020 m. vasario 18 d. KOMISIJOS DELEGUOTUOJU REGLAMENTU (ES) 2020/621[6] iš dalies pakeistas I priedas atnaujinant kelių kompetentingų institucijų duomenis ir V priedas į paskirties šalių, kurioms taikomas Sąjungos bendrasis eksporto leidimas, sąrašą įtraukiant Gambiją ir Madagaskarą. Šis reglamentas įsigaliojo 2020 m. gegužės 27 d., dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

c) 2020 m. gruodžio 4 d. KOMISIJOS DELEGUOTUOJU REGLAMENTU (ES) 2021/139[7] iš dalies pakeista Reglamento I priede pateikta nuoroda į Jungtinę Karalystę. Juo taip pat iš dalies pakeistas V priedas, į paskirties vietų, kurioms taikomas Sąjungos bendrasis eksporto leidimas, sąrašą įtraukiant Jungtinę Karalystę. Šis reglamentas įsigaliojo 2021 m. vasario 13 d., penktą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Prieš priimdama minėtus deleguotuosius aktus Komisija konsultavosi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais kovos su kankinimu koordinavimo grupėje vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros[8] nustatytais principais.

4. IŠVADA

Reikalavimas pateikti šią ataskaitą nustatytas Reglamento (ES) 2019/125 29 straipsnio 2 dalyje. Komisija ragina Europos Parlamentą ir Tarybą susipažinti su šia ataskaita.

[3] 2016 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2134, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, OL L 338, 2016 12 13, p. 1.

[4] OL L 40, 2018 2 13, p. 1.

[5] Sąjungos bendrasis eksporto leidimas – eksporto leidimas, taikomas cheminėms medžiagoms, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei įvykdyti įšvirkščiant mirtiną injekciją (Reglamento IV priedas). Jis naudojamas tada, kai tos prekės (cheminės medžiagos) eksportuojamos į šalis, kurios yra panaikinusios mirties bausmę visų nusikaltimų atvejais ir tą panaikinimą patvirtinusios prisiimtu tarptautiniu įsipareigojimu. Iš šalių, kurios nėra Europos Tarybos narės, į tą sąrašą įtrauktos šalys, kurios ne tik panaikino mirties bausmę visų nusikaltimų atvejais, bet ir be išlygų ratifikavo Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto antrąjį fakultatyvinį protokolą.

[6] OL L 144, 2020 5 7, p. 1.

[7] OL L 43, 2021 2 8, p. 5.

[8] OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

Komisija mano, kad reikia pratęsti, t. y. dar penkeriems metams deleguoti įgaliojimus priimti deleguotuosius aktus, aprašytus Reglamento (ES) 2019/125 24 ir 29 straipsniuose. Tai būtina siekiant, be kita ko, reaguoti, kai kuriamos naujos prekės, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui, arba kai viena ar daugiau trečiųjų šalių atitinka Sąjungos bendrojo eksporto leidimo taikymo reikalavimus, pažeidžia tarptautinį įsipareigojimą panaikinti mirties bausmę už visus nusikaltimus arba kai pasikeičia kompetentingų institucijų duomenys.

Reglamento 29 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.